

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2003

Julkaistu Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 2003

N:o 460—467

SISÄLLYS

N:o		Sivu
460	Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä	2111
461	Laki oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n muuttamisesta	2118
462	Laki esitutkintalain 27 §:n muuttamisesta	2119
463	Laki rikoslain 2 luvun 17 §:n kumoamisesta	2120
464	Laki yleisistä syyttäjistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta	2121
465	Laki valmiuslain 43 §:n muuttamisesta	2122
466	Laki puolustustilalain muuttamisesta	2123
467	Valtioneuvoston asetus kauppa- ja teollisuusministeriöstä	2124

N:o 460

Laki

sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tällä lailla annetaan tarkempia säännöksiä perustuslaissa turvatun sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä.

Tätä lakia sovellettaessa ei viestintään saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä ottaen huomioon sananvapauden merkitys kansanvaltaisessa oikeusvaltiossa.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *yleisöllä* vapaasti valikoituvaa viestin vastaanottajien joukkoa;

2) *verkkoviestillä* radioaaltojen, sähköisen viestintäverkon tai muun vastaavan teknisen järjestelyn avulla yleisön saataville toimitettua tietoa, mielipidettä tai muuta viestiä;

3) *ohjelmalla* pääasiassa äänenä tai liikkuvinä kuvina ilmaistujen verkkoviestien muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta;

4) *julkaisulla* yleisön saataville toimitettua painotuotetta, tietolevyä taikka muuta monistamalla valmistettua teksti-, ääni- tai kuvattallettua;

5) *aikakautisella julkaisulla* julkaisua, jota on tarkoitus julkaista säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa;

6) *verkkojulkaisulla* julkaisijan tuottamasta tai käsittelemästä aineistosta aikakautisen julkaisun tapaan yhtenäiseksi laadittua verkkoviestien kokonaisuutta, jota on tarkoitus julkaista säännöllisesti;

7) *julkaisutoiminnalla* julkaisujen ja muiden verkkoviestien kuin ohjelmien toimittamista yleisön saataville; ja

HE 54/2002
PeVM 14/2002
EV 288/2002

8) *ohjelmatoiminnalla* ohjelmien toimittamista yleisön vastaanotettavaksi.

Tätä lakia sovellettaessa aikakautisen julkaisun ja verkkojulkaisun osina pidetään niiden otsikkojulisteita ja liitteitä.

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Suomessa harjoitettavaan julkaisu- ja ohjelmatoimintaan.

Yksityisen henkilön pitäessä yllä sähköisen viestintäverkon kotisivua häneen sovelletaan vain 12, 14, 16, 18, 19, 22 ja 24 §:ää.

Toimintaan, jossa huolehditaan pelkästään julkaisun tai verkkoviestin teknisestä valmistamisesta, lähettämisestä, välittämisestä tai jakelusta, sovelletaan vain 17—20 ja 22 §:ää.

Tekijänoikeudesta ja oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa sekä teletointaa samoin kuin kuvaohjelmien tarkastamisesta säädetään erikseen. Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

2 luku

Julkaisijan ja ohjelmatoiminnan harjoittajan velvollisuudet

4 §

Vastaava toimittaja

Julkaisijan tulee määrätä aikakautiselle julkaisulle ja verkkojulkaisulle vastaava toimittaja. Ohjelmatoiminnan harjoittajan tulee määrätä ohjelmaa varten vastaava toimittaja. Aikakautista julkaisua, verkkojulkaisua tai ohjelmaa varten voidaan määrätä myös useita vastaavia toimittajia.

Vastaavan toimittajan tulee olla viisitoista vuotta täyttänyt henkilö, joka ei ole konkursissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Vastaavan toimittajan tehtävänä on johtaa ja valvoa toimitustyötä, päättää aikakautisen julkaisun, verkkojulkaisun tai ohjelman sisällöstä sekä huolehtia hänelle tässä laissa säädettyistä muista tehtävistä.

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Julkaisijan on huolehdittava siitä, että julkaisussa, aikakautisessa julkaisussa ja verkkojulkaisussa on tieto julkaisijasta. Julkaisijan ja vastaavan toimittajan on huolehdittava siitä, että aikakautisessa julkaisussa ja verkkojulkaisussa on tieto myös vastaavasta toimittajasta. Julkaisussa ja aikakautisessa julkaisussa tulee olla tieto myös sen valmistamisvuodesta.

Ohjelmatoiminnan harjoittajan ja vastaavan toimittajan on huolehdittava siitä, että ohjelmatoiminnassa tiedotetaan ohjelmatoiminnan harjoittajasta ja vastaavasta toimittajasta.

Jos aikakautista julkaisua, verkkojulkaisua tai ohjelmaa varten on määrätty useita vastaavia toimittajia, tulee kyseisessä julkaisussa tai ohjelmatoiminnassa ilmoittaa, mistä julkaisun tai ohjelman osasta kukin heistä vastaa.

Jokaisella on oikeus saada tieto vastaavasta toimittajasta.

6 §

Ohjelman ja verkkojulkaisun tallentaminen

Julkaisijan ja ohjelmatoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että jokainen ohjelma ja verkkojulkaisu tallennetaan, jollei ohjelman teknisen toteutuksen perusteella ole selvää, ettei sen lähettämisessä voida syyllistyä viestin sisältöön perustuvaan rikokseen. Tallennetta on säilytettävä vähintään 21 päivää ohjelman lähettämisestä tai verkkojulkaisun toimittamisesta yleisön saataville.

Velvollisuus tallenteen säilyttämiseen jatkuu 1 momentissa säädetyn määräajan päätyttyäkin, jos ohjelman tai verkkojulkaisun sisältöön perustuva asia on esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai oikeudenkäynnin kohteena. Tallenteen saa tällöin hävittää vasta, kun on käynyt selville, ettei asiassa nosteta syytettä, tai kun ohjelman tai verkkojulkaisun sisältöön perustuva vaatimus on lainvoimaisesti ratkaistu. Syyttäjän tai asiaa viimeksi käsitelleen tuomioistuimen on ilmoitettava tallenteen säilyttämisvelvollisuuden päätty-

misestä julkaisijalle tai ohjelmatoiminnan harjoittajalle.

7 §

Viranomaisen tiedotukset

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa viranomaisen tiedotuksia, jos se on tarpeen ihmisten hengen tai terveyden taikka merkittävien ympäristö- tai omaisuusarvojen suojaamiseksi tai muusta näihin rinnastettavasta tärkeästä syystä.

3 luku

Vastine ja oikaisu

8 §

Vastineoikeus

Yksityisellä henkilöllä, jolla on perusteltu syy katsoa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai niihin rinnastettavassa, toistuvasti lähetettävässä ohjelmassa esitetyn viestin loukkaavan itseään, on oikeus saada vastine julkaistuksi samassa julkaisussa tai ohjelmassa.

9 §

Oikaisuoikeus

Yksityisellä henkilöllä, yhteisöllä ja säätiöllä sekä viranomaisella on oikeus saada aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa esitetty itseään tai toimintaansa koskeva virheellinen tieto oikaistuksi samassa julkaisussa tai asianomaisen ohjelmatoiminnan harjoittajan ohjelmassa, jollei tiedon oikaiseminen virheen vähäisyyden vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta.

10 §

Vastineen ja oikaisun julkaisemisvelvollisuus

Vastaavan toimittajan on julkaistava vastine tai oikaisu maksutta ja ilman aiheutonta viivytystä asianmukaisessa laajuudessa ja

samankaltaisella tavalla kuin vastine- tai oikaisuvaatimuksen perusteena oleva viesti.

Vastine tai oikaisu ei saa olla sisällöltään lainvastainen eikä loukkaava.

Vastaavan toimittajan on tarvittaessa avustettava vastineen teknisessä toteuttamisessa.

11 §

Vastine- ja oikaisuvaatimus

Vastine- tai oikaisuvaatimus on esitettävä vastaavalle toimittajalle 14 päivän kuluessa vaatimuksen perusteena olevan viestin julkaisemisesta. Vaatimus on esitettävä kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vaatimuksen sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että se säilyy osapuolten saatavilla.

Jollei vastine- tai oikaisuvaatimusta hyväksytä, vaatimuksen hylkäämisestä ja sen perusteista on ilmoitettava vaatimuksen esittäjälle seitsemän päivän kuluessa vaatimuksen vastaanottamisesta. Vaadittaessa hylkäämisen perusteet on ilmoitettava kirjallisesti. Vaatimuksen esittäjällä on oikeus saattaa kysymys vastine- tai oikaisu-oikeuden edellytysten täytymisestä kotipaikkansa tai Helsingin käräjäoikeuden käsiteltäväksi viimeistään 30 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut kirjallisesti tiedon vaatimuksensa hylkäämisen perusteista.

Määrätessään vastaavan toimittajan täyttämään tälle 10 §:ssä säädetyt velvollisuudet tuomioistuin voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamista koskevaan tuomioistuimen päätökseen saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

4 luku

Vastuu julkaistun viestin sisällöstä

12 §

Rikoksen tekijän ja osallisen vastuu

Yleisön saataville toimitetun viestin sisältöön perustuvasta rikoksesta vastaa se, jota rikoslain (39/1889) mukaan on pidettävä rikoksen tekijänä tai siihen osallisena.

13 §

Päätoimittajarikkomus

Jos vastaava toimittaja tahallaan tai huolimattomuudesta olennaisesti laiminlyö toimitustyön johtamis- ja valvontavelvollisuutensa siten, että laiminlyönti on omiaan myötävaikuttamaan yleisön saataville toimitetun viestin sisältöön perustuvan rikoksen toteutumiseen, hänet on tuomittava, jos tällainen rikos tehdään eikä häntä ole pidettävä rikoksen tekijänä tai siihen osallisena, *päätoimittajarikkomuksesta* sakkoon.

14 §

Vahingonkorvausvastuu

Yleisön saataville toimitetun viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta on voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat toiminnassaan aiheutetun, 1 momentissa tarkoitetun vahingon korvaamisesta vahingonkorvauslain 3 luvun mukaisessa vastuussa myös silloin, kun vahinko on muun kuin vahingonkorvauslain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen henkilön aiheuttama.

15 §

Oikeus tutustua tallenteen sisältöön

Jokaisella on oikeus maksutta tutustua 6 §:ssä tarkoitettuun tallenteeseen, jos hänellä on perusteltu syy katsoa joutuneensa ohjelman tai verkkojulkaisun sisältöön perustuvan rikoksen kohteeksi tai kärsineensä vahinkoa ohjelman lähettämisestä tai verkkojulkaisun toimittamisesta yleisön saataville. Sama oikeus on sillä, joka tahtoo käyttää vastine- tai oikaisuoikeuttaan. Julkaisijan ja ohjelmatoiminnan harjoittajan tulee ilman aiheetonta viivytystä varata myös ohjelman tai verkkojulkaisun sisältöön perustuvan rikoksen esitutkintaa toimittavalle tai syyteharkintaa suorittavalle virkamiehelle mahdollisuus tutustua tällaiseen tallenteeseen.

16 §

Lähtesuoja ja oikeus anonyymiin ilmaisuun

Yleisön saataville toimitetun viestin laatijalla sekä julkaisijalla ja ohjelmatoiminnan harjoittajalla on oikeus olla ilmaisematta, kuka on antanut viestin sisältämät tiedot. Julkaisijalla ja ohjelmatoiminnan harjoittajalla on lisäksi oikeus olla ilmaisematta viestin laatijan henkilöllisyyttä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus on myös sillä, joka on saanut mainituista seikoista tiedon ollessaan viestin laatijan taikka julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan palveluksessa.

Velvollisuudesta ilmaista 1 momentissa tarkoitettu tieto esitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä säädetään erikseen.

5 luku

Pakkokeinot

17 §

Verkkoviestin tunnistamistietojen luovuttaminen

Tuomioistuin voi pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 6 §:n 1 kohdassa tarkoitetun pidättämiseen oikeutetun virkamiehen, virallisen syyttäjän tai asianomistajan vaatimuksesta määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän luovuttamaan verkkoviestin lähettäjän selvittämisessä tarpeelliset tunnistamistiedot vaatimuksen esittäjälle, jos on todennäköisiä syitä epäillä viestin olevan sisällöltään sellainen, että sen toimittaminen yleisön saataville on säädetty rangaistavaksi. Asianomistajalle tunnistamistiedot saa kuitenkin määrätä luovutettaviksi vasta, kun hän saa itse nostaa syytteen rikoksesta. Vaatimus on esitettävä laitteen ylläpitäjän kotipaikan tai Helsingin käräjäoikeudelle kolmen kuukauden kuluessa vaatimuksen perusteena olevan viestin julkaisemisesta. Tuomioistuin voi asettaa luovuttamisvelvoitteen tehosteeksi uhkasakon.

Tunnistamistietojen luovuttamista koskevaan päätökseen saa hakea erikseen muutosta valittamalla. Päätöstä, jolla luovuttamisvel-

vollisuus on määrätty, ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman, ellei valitusta käsittelevä tuomioistuimien toisin määrää.

Tunnistamistiedot saa vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä määrätä luovutettaviksi, jos pyynnön perusteena olevan viestin toimittamista yleisön saataville olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa pidettävä rikoksena tai jos luovuttaminen perustuu Suomea sitovaan valtiosopimukseen tai muuhun kansainväliseen velvoitteeseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun laitteen ylläpitäjällä on oikeus saada valtion varoista korvaus tässä pykälässä tarkoitettujen tunnistamistietojen luovuttamisesta aiheutuneista kohtuullisista välittömistä kustannuksista. Korvauksen maksamisesta päättää tutkinnan suorittaneen kihlakunnan poliisilaitoksen päällikkö tai poliisin valtakunnallisen yksikön päällikkö. Päätökseen haetaan valittamalla muutosta hallinto-oikeudelta noudattaen, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asianomistaja vastaa kuitenkin kustannuksista silloin, kun tiedot tuomioistuimen määräyksen mukaisesti luovutetaan hänelle.

18 §

Verkkoviestin jakelun keskeyttämismääräys

Tuomioistuimien voi virallisen syyttäjän, tutkinnanjohtajan tai asianomistajan hakemuksesta määrätä julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän keskeyttämään julkaistun verkkoviestin jakelun, jos viestin sisällön perusteella on ilmeistä, että sen pitäminen yleisön saatavilla on säädetty rangaistavaksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisenä. Ennen määräyksen antamista tuomioistuimen on varattava sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, ja verkkoviestin lähettäjälle tilaisuus tulla kuulluksi, jollei asian kiireellisyys välttämättä muuta vaadi.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös siinä tarkoitetun verkkoviestin lähettäjälle. Jos lähettäjä on tuntematon, tuomioistuimien voi määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän huolehtimaan tiedoksiannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräys raukeaa, jollei kolmen kuukauden kuluessa sen antamisesta nosteta syytettä määräyksen kohteena olevan viestin sisältöön perustuva rikoksesta, esitetä 22 §:ssä tarkoitettua vaatimusta tai nosteta kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tuomioistuimien voi virallisen syyttäjän tai asianomistajan edellä tarkoitettuna määräaikana esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaa enintään kolmella kuukaudella.

Sillä, jolle on annettu määräys keskeyttää verkkoviestin pitäminen yleisön saatavilla, samoin kuin verkkoviestin lähettäjällä on oikeus hakea keskeyttämismääräyksen kumoamista siinä tuomioistuimissa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Tuomioistuimien huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä virallisen syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Verkkoviestiä ei saa saattaa uudelleen yleisön saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuimien toisin määrää. Myös virallisella syyttäjällä on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

Tuomioistuimien voi virallisen syyttäjän tai asianomistajan vaatimuksesta antaa 1 momentissa tarkoitetun määräyksen myös käsitellessään julkaistun viestin sisältöön perustuva syytettä, vaatimusta 22 §:n mukaisen seuraamuksen määräämisestä tai kannetta viestin sisällöstä aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Tässä tarkoitettuun määräykseen ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

19 §

Toimivaltainen tuomioistuimien

Hakemus verkkoviestin jakelun keskeyttämisestä käsitellään julkaisijan, ohjelmatoiminnan harjoittajan taikka lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän kotipaikan käräjäoikeudessa tai Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

20 §

Julkaisun takavarikko

Julkaisun kaikki levitykseen tarkoitetut kappaleet voidaan takavarikoida vain, jos on todennäköistä, että julkaisu tuomitaan menetyksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tekemä takavarikkopäätös on saatettava julkaisun sisältöön perustuvassa rikosasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi viipymättä ja viimeistään kolmantena päivänä takavarikon suorittamisesta. Tuomioistuin päättää, onko takavarikko edelleen pidettävä voimassa.

Julkaisun takavarikkoon sovelletaan muutoin, mitä pakkokeinolaissa säädetään esineen takavarikosta.

6 luku

Seuraamukset ja syyteoikeus

21 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 4 §:n 1 tai 2 momentin säännöksiä vastaavan toimittajan määräämisestä, 5 §:n säännöksiä ilmoitusvelvollisuudesta tai 6 §:n säännöksiä tallentamisvelvollisuudesta, on tuomittava *joukkoviestintärikkomuksesta* sakkoon.

22 §

Menettämisseuraamus ja verkkoviestin hävittämismääräys

Julkaistun viestin sisältöön perustuvaan rikokseen liittyvää menettämiskaavaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä rikoslain 10 luvussa säädetään. Menettämisseuraamus voidaan määrätä myös, vaikkei viestin sisältöön perustuvan rikoksen tekijää saada selville.

Julkaisun kaikki levitykseen tarkoitetut kappaleet voidaan niiden omistusoikeudesta riippumatta tuomita menetyksi, jos on tehty kyseisen julkaisun sisältöön perustuva rikos ja jos tällainen seuraamus on tarpeen viestin levittämisen ehkäisemiseksi.

Tuomioistuin voi määrätä sisällöltään lainvastaiseksi todetun verkkoviestin poistettavaksi yleisön saatavilta ja hävitettäväksi. Asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä menettämiskaavan käsittelyä säädetään.

23 §

Kunnian ja yksityiselämän loukkaamista koskevan tuomion julkaiseminen

Jos aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa on tehty rikoslain 24 luvun 8—10 §:ssä tarkoitettu rikos, tuomioistuin voi asianomistajan syyteasian käsittelyn yhteydessä esittämästä vaatimuksesta määrätä tiedon tuomiosta julkaistavaksi asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa tai verkkojulkaisussa taikka ohjelmatoiminnan harjoittajan ohjelmassa. Tuomioistuin voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon.

Tieto tuomiosta julkaistaan maksutta kohtuullisessa laajuudessa, mistä huolehtii vastaava toimittaja.

24 §

Syyteoikeus

Valtakunnansyyttäjä päättää syytteen nostamisesta julkaistun viestin sisältöön perustuvasta virallisen syytteen alaisesta rikoksesta sekä tällaiseen rikokseen liittyvästä päätösmittajarikkomuksesta. Valtakunnansyyttäjä määrää tällöin myös siitä, kenen on ajettava syytettä.

Asianomistajan syyteoikeudesta on voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 14—17 §:ssä säädetään.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

25 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tällä lailla kumotaan 4 päivänä tammikuuta 1919 annettu painovapauslaki (1/1919) ja 12 päivänä maaliskuuta 1971 annettu radiovastuulaki (219/1971) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

26 §

Siirtymäsäännökset

Tuomioistuimessa ennen tämän lain voimaantuloa vireille pantu rikosasia sekä vastinetta tai oikaisua koskeva asia voidaan käsitellä ja ratkaista myös siinä tuomiois-

tuimessa, joka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan on asiassa toimivaltainen.

Ennen tämän lain voimaantuloa syntyneen vahingon korvaamiseen sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta lakia. Vastinetta ja oikaisua koskevaan asiaan sovelletaan vastineen tai oikaisun perusteena olevan viestin julkaisemisajankohtana voimassa ollutta lakia.

Tämän lain voimaan tullessa oikeusministeriössä vireillä olevat painovapauslain 42 §:n 1 momentissa tarkoitetut asiat siirtyvät valtakunnansyyttäjän ratkaistaviksi. Näihin asioihin sovelletaan, mitä tämän lain 24 §:ssä säädetään syyteoikeudesta.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 461

L a k i

oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 momentti laissa 176/1966 ja 3 momentti laissa 308/1987, seuraavasti:

17 luku

Todistelusta

24 §

Sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetussa laissa (460/2003) tarkoitettu yleisön saataville toimitetun viestin laatija taikka julkaisija tai ohjelmatoiminnan harjoittaja saa kieltäytyä vastaamasta kysymykseen, kuka on antanut viestin perusteena olevat tiedot, samoin kuin kysymykseen, johon ei voi vastata paljastamatta tietojen antajaa. Sama oikeus on sillä, joka on saanut

tiedon edellä mainituista seikoista ollessaan asianomaisen viestin laatijan taikka julkaisijan tai ohjelmatoiminnan harjoittajan palveluksessa.

Edellä 2 momentissa mainittu henkilö saa kieltäytyä vastaamasta myös kysymykseen, kuka on laatinut yleisön saataville toimitetun viestin, samoin kuin kysymykseen, johon ei voi vastata paljastamatta viestin laatijan henkilöllisyyttä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 462

L a k i

esitutkintalain 27 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun esitutkintalain (449/1987) 27 §:n 2 momentti seuraavasti:

27 §

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö, joka saman pykälän 3 momentin nojalla voidaan velvoittaa todistamaan salassa pidettävästä asiasta, on oikeutettu todistamaan tästä esitutkinnassa, jos tutkittavana on rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun

24 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö, joka saman pykälän 4 momentin nojalla voidaan velvoittaa vastaamaan pykälän 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun kysymykseen, on velvollinen vastaamaan tällaiseen kysymykseen myös esitutkinnassa, jos tutkittavana on edellä tässä momentissa tarkoitettu rikos.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 463

L a k i

rikoslain 2 luvun 17 §:n kumoamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 2 luvun 17 §.

2 §
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 464

L a k i

yleisistä syyttäjistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä syyttäjistä 11 päivänä maaliskuuta 1997 annetun lain (199/1997) 7 §:n
2 momentti seuraavasti:

7 §

Valtionsyyttäjät

kunnan oikeusasiamies on päättänyt. Valtionsyyttäjä toimii syyttäjänä asioissa, jotka hovioikeus käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena, jollei toisin säädetä tai määrätä.

Valtionsyyttäjien on ensisijaisesti huolehdittava syyttäjätehtävistä yhteiskunnan kannalta merkittävimmissä rikosasioissa. Valtionsyyttäjän tehtävänä on myös ajaa syytettä, jonka nostamisesta oikeuskansleri tai edus-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 465

L a k i

valmiuslain 43 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetun valmiuslain (1080/1991) 43 § seuraavasti:

43 §

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, lääninhallituksen ja kunnanhallituksen sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saattamiseksi on saatettava nopeasti koko

väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 466

L a k i

puolustustilalain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetun puolustustilalain (1083/1991) 14 §:n 2 momentti ja
muutetaan 33 ja 34 § seuraavasti:

33 §

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, lääninhallituksen ja kunnanhallituksen sekä sotilasviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka valtakunnan puolustuksen tai sen turvallisuuden vuoksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 2003

34 §

Valtion viranomaisten ja joukkotiedotusvälineiden välisen yhteistoiminnan edistämiseksi valtioneuvosto asettaa puolustustilan ajaksi neuvottelukunnan, jossa ovat edustettuina aikakautisia julkaisuja ja verkkojulkaisuja yleisön saataville toimittavat julkaisijat, ohjelmatoiminnan harjoittajat sekä poikkeusolojen aikaisen tilanteen hallitsemisen kannalta keskeiset viranomaiset.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 467

Valtioneuvoston asetus
kauppa- ja teollisuusministeriöstä

Annettu Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2003

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty kauppa- ja teollisuusministeriön esittelystä, säädetään valtioneuvostosta 28 päivänä helmikuuta 2003 annetun lain (175/2003) 2 §:n, 7 §:n 2 momentin ja 15 §:n 2 momentin nojalla:

1 §

Ministeriön tehtävät

Kauppa- ja teollisuusministeriön tehtäviä ovat:

- 1) elinkeino- ja yritystoiminnan edellytykset, rahoitus ja yritystuet sekä yritysten kansainvälistyminen;
- 2) ulkomaisten investointien edistäminen;
- 3) työvoima- ja elinkeinokeskusten yleishallinnollinen ohjaus;
- 4) teollisoikeudet, kirjanpito ja tilintarkastus sekä yrityksiä ja yhteisöjä koskeva rekisterihallinto;
- 5) teknologian kehittäminen ja hyödyntäminen, tuotekehitys- ja teknologiarahoituksen suunnittelu ja ohjaus;
- 6) tekninen turvallisuus ja luotettavuus sekä valvonta;
- 7) vaatimuksenmukaisuuden ja tarkastuslaitosten pätevyuden arviointi, standardisointi, laadunvalvontamenetelmät ja kansallinen mittajärjestelmä;
- 8) kaivosasiat ja mineraalisten luonnonvarojen hyödyntäminen;
- 9) elinkeinotoiminnan ohjaus ja sääntely, markkinoiden toimivuuden ja kilpailun edistäminen, sisämarkkinakysymykset, julkiset hankinnat sekä EU:n valtiontukivalvonta;
- 10) energiamarkkinoiden toiminta, energian tuotanto ja säästö, energia-alan talou-

delliset ohjauskeinot veroja ja veronluonteisia maksuja lukuun ottamatta sekä ympäristövaikutukset;

- 11) ydinturvallisuus ja ydinjätehuolto;
- 12) ilmastonmuutosasioiden kansallisen toimeenpanon valmistelu ja yhteensovittaminen sekä ilmastonmuutoksen rajoittamiseen liittyvä tutkimus- ja kehitystyö;
- 13) kasvihuonekaasujen päästökaupan valmistelu ja toimeenpano;
- 14) huoltovarmuuden ylläpitäminen;
- 15) kuluttajainformaatio, -neuvonta ja -tutkimus sekä kulutustavaroiden ja -palvelujen sekä jalostettujen elintarvikkeiden turvallisuus ja merkinnät;
- 16) viennin ja matkailun edistäminen;
- 17) valtionyhtiöiden yleisen omistajapolitiikan valmistelu ja täytäntöönpano; sekä
- 18) eri ministeriöiden valtionyhtiöiden omistajaohjauksen käytäntöjen yhteensovittaminen ja ministeriöiden yhteistyön koordinointi.

2 §

Ministeriön toimialan virastot, laitokset, yhtiöt ja muut toimielimet

Kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan kuuluvat:

- Kuluttajavirasto
- kuluttajavalituslautakunta
- Kilpailuvirasto

Patentti- ja rekisterihallitus
 Kuluttajatutkimuskeskus
 Mittatekniikan keskus
 Geologian tutkimuskeskus
 Turvatekniikan keskus
 Valtion teknillinen tutkimuskeskus
 Teknologian kehittämiskeskus
 Matkailun edistämiskeskus
 Huoltovarmuuskeskus
 puolustustaloudellinen suunnittelukunta
 Energiamarkkinavirasto
 huoltovarmuusrahasto
 valtionotakuurahasto
 valtion ydinjätehuoltorahasto.
 Ministeriön toimialaan kuuluvat myös seuraavia valtionyhtiöitä ja osakkuusyhtiöitä koskevat asiat:
 Altia Oyj
 Finnvera Oyj
 Fortum Oyj
 Kemijoki Oy
 Kemira Oyj
 Motiva Oy
 Patria Industries Oyj
 Suomen Teollisuusijoitus Oy
 Vapo Oy
 Fingrid Oyj
 Gasum Oy
 Kone Oyj
 Licentia Oy
 Metso Oyj
 Outokumpu Oyj
 Rautaruukki Oyj
 Santapark Oy
 Stora Enso Oyj
 Vuotekno Oy.
 Ministeriö ohjaa ja valvoo työvoima- ja elinkeinokeskuksia omaan toimialaansa kuuluvissa asioissa.

3 §

Ministeriön organisaatio

Ministeriön toimintayksiköjä ovat elinkeino-osasto, energiaosasto, markkinaosasto, teknologiaosasto ja osastoon rinnastettava omistajapolitiikan yksikkö sekä osastojen ulkopuolisina muina toimintayksikköinä hallintoyksikkö, talousyksikkö, tarkastusyksikkö ja tiedotusyksikkö.

4 §

Ministeriön työjärjestys

Ministeriön työjärjestyksessä säädetään tarkemmin hallinnonalan ohjauksesta, ministeriön johtamisesta ja johtoryhmistä, organisaatiosta, johtavien virkamiesten tehtävistä ja sijaisista, asioiden valmistelusta sekä siitä, kenen virkamiehen ratkaistavaksi asia kuuluu.

5 §

Ministeriön virkamiehet

Ministeriössä on kansliapäällikkö, osastopäälliköitä sekä muita virkamiehiä. Lisäksi ministeriöön voidaan ottaa myös työsopimussuhteista henkilöstöä.

Osastopäälliköllä on ylijohtajan arvonimi.

6 §

Virkojen kelpoisuusvaatimukset

Kelpoisuusvaatimuksena on:

1) kansliapäälliköllä ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys hallinnonalan toimintaan ja talouselämään sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus;

2) osastopäälliköllä ja omistajapolitiikan yksikön johtajalla ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys hallinnonalan toimintaan sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus;

3) hallintojohtajalla oikeustieteen kandidaatin tutkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaaan sekä käytännössä osoitettu johtamistaito ja johtamiskokemus;

4) kehitysjohtajalla, talousjohtajalla, apulaisosastopäälliköllä, hallitusneuvoksella, teollisuusneuvoksella, kaupallisella neuvoksella, tarkastusneuvoksella ja neuvottelevalla virkamiehellä ylempi korkeakoulututkinto, jonka on oltava hallitusneuvoksella oikeustieteen kandidaatin tutkinto, perehtyneisyys viran tehtäväalaaan sekä käytännössä osoitettu johtamistaito;

5) hallitussihteerillä oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja perehtyneisyys viran tehtäväalaaan; sekä

6) muilla virkamiehillä viran edellyttämä tutkinto tai koulutus.

N:o 467

7 §

Virkojen täyttäminen

Kansliapäällikön nimittämisestä säädetään perustuslaissa. Virkamiehistä, jotka nimittää valtioneuvosto, säädetään valtioneuvoston ohjesäännössä (262/2003).

Muun henkilöstön nimittää tai ottaa ministeriö.

8 §

Ratkaisuvallan käyttö

Ministeri ratkaisee ministeriössä päätettävät asiat. Ministeriön virkamiehet ratkaisevat kuitenkin valtioneuvoston ohjesäännön 36 §:ssä säädettyjä muita kuin yhteiskunnallisesti tai taloudellisesti merkittäviä asioita sen mukaan kuin ministeriön työjärjestyksessä säädetään.

Ministeri voi pidättää ratkaisuvallan asiassa, jonka virkamies muutoin saisi ratkaista. Sama oikeus on yksittäistapauksessa kanslia-

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2003

Kauppa- ja teollisuusministeri *Mauri Pekkarinen*

päälliköllä ja toimintayksikön päälliköllä asiassa, jonka ratkaiseminen kuuluu hänen alaiselleen virkamiehelle.

9 §

Viittaussäännös

Jollei toisin säädetä, ministeriöstä on voimassa, mitä valtioneuvoston ohjesäännössä säädetään.

10 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan kauppa- ja teollisuusministeriöstä 23 päivänä maaliskuuta 2000 annettu valtioneuvoston asetus (313/2000).

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Hallintojohtaja Hannes Aulu